

لایب رئیس :- امروز مطالعه شد و فرار شد که بعد از قانون انتخابات جزء دستور شود آقای دهخوار افغانی توضیح داشته است.

ارباب کیمکن - عده کافی نیست که در دستور مذاکره بشود

دھخوار افغانی - هر کس مبغواهه تشریف ببرد ببرد بندۀ عرایض را یک نفر هم باشد میکنم چون در یافته از عرایض بندۀ گمان میکنم باقی امام جمعه یک سوء تقاضمی روی داده است لهذا میخواهم آن سوه تفاهم و سوه ضمی را کشده دفع کنم بندۀ چون هر کس کدراین مملکت مسلمین فرق مختلف و طوایف هستند والبی مجلس هم نماینده اهل این مملکت است و در مجلس هم ممکن است موجود باشد و عرض کردم عقیده صحیحه که همه فرق جم شوندو بگویند که قلان عقیده صحیح است در اسلام نمیتوانند ییدا بگذشت امام جمعه در اینجا اظهار داشتند که مابان گسانی که هم عقاید را صحیح میدانند هر راه نیستم البته هم غایبه وهم فاسد بندۀ چنین چیزی هر کس کردم بندۀ خودم بتام آنچه که سبد الانیاء آورده است معتقد و مترشم ولی غرض این بود که جمیع اهل مملکت نمیتوانند بیان عقیده صحیحه این میعنی و مسلم کنند بگویند عقیده صحیحه این است در اسلام معتبره است انتاع شری هست صوفیه است شیخیه است متشرعه است البته هر کدام از این طوایف عقیده دیگری را فاسد میدانند پس وقتی که گفته شد معروف بفساد عقیده زبانه هر یکی از آنها پیش بگیری معرف پس اعداق عقیده است همچ یک از آنها باید از دیگران و کل انتخاب کنند اگر در قوانین اینجور قید و ذکر شود مسلمان اسباب تواید اختلافات خواهد شد و این خود یک درست برای فساد بزرگ در مملکت کباز میشود (مجلس یک سافت از شب گذشتگان شد.)

جلمه ۳۱۰

صورت مژروح روز شنبه ۲۵ شهر

حوال المکرم

نایب رئیس آقای میرزا مرتضی قلبخان دو ساعت و سهربع قبل از غروب بمقابل ریاست مجلس کرده و پس از یکربع مجلس رسماً افتتاح شد.

صورت مجلس روز یجنجه به ۲۵ را آقای آفامیرزا رضا خان فرائت نمود.

غایبین جلسه قبل : آقایان میرزا علی اکبر خان و آقا سید محمد باقر ادبی بدون اجازه و آقای میدل الدوله ۳۵ دقیقه از وقت مقرر تأخیر در حضور نمودند.

لایب رئیس - درصورت مجلس ملاحظاتی نیست.

آقامیرزاده اوادخان - اینکه اینجا نوشته شده است ۶ تومان در حق مادر میرزا جواد اینجور نیست ۳ تومان در حق برادر میرزا جواد و ۳ تومان هم در حق مادر میرزا جواد است.

لایب رئیس - دیگر ملاحظه نیست (گفتند خیر) - صورت مجلس تصویب شد جزو ۸ از ماده (۲) (۶ ساق) که بگمیون رجوع شده بود رایورش رسیده و اصلاحی کرده اند خوانده میشود (بضمون ذیل فرائت شد)

و ۶ تومان مخارج تحصیل و یک صد و بیست تومان خرج مسافرت مترجم نظام و آمریک تصویب شد.

لایب رئیس - آقای ادب التجار یعنی هادی کرده اند دارای دو ماده و ۴۱ نفر از آقایان اعضاء نموده اند آن طرح را و بمقام ریاست داده اند و از مقام ریاست هم راجع کرده اند بگمیون مبتکرات ولی هم روزه ایشان یادآوری میگذند و مخصوصاً امروز یکتا تقاضا کرده اند و جماعتی هم مساعدت کرده اند با ایشان که بدون رجوع کمیون مبتکرات مطرح شور شود حالا اگر مجلس تصویب میگذند که بدون رجوع بگمیون مبتکرات در جلسه آتی مطرح شود اگرای نمیدهن باشد از کمیون برگرد حالا رأی میگیریم بدون مذاکره (گفتند که آن راجع به چیز است)

لایب رئیس - عرض کردم راجع بگمیون مبتکرات شده است دو ماده است که راجع بحقوق اشخاصی است که ضدیت با سلطنت مشروطه کرده اند هر یک از آقایان که موافق هستند که مانند تاریخ از کمیون مبتکرات یا پایه و همینطور در مجلس مطرح شود قیام نمایند (اغلب قیام نمودند).

لایب رئیس - با تکریت تصویب شد.

دستور جلسه روز شنبه ۲۷ سه ساعت بغروب مانده بقیه شور قانون انتخابات رایورت کمیون فوائد همراه راجع بجزیره هرمز - طرح قانونی آقای ادب التجار رایورت کمیون بودجه راجع بحقوق غلامعلی خان و فتح الشخان مجاهد

حاج سید ابراهیم - یکبار دیگر عرض میگنم که دوره تقدیبی و کلاه نزدیک باختتام است و حالا هم یست دو دوست روز بیشتر نماند و باید قانون انتخابات بیرون یاید و در این ایام اعلان انتخاب شود که مردم و دستورات بتوانند انتخابات بگذرانند و باشیم باشند زودتر مجلس افتتاح خواهد شد و تا رایورت کمیون نظامنامه تمام نشود نباید داخل

در مذاکرات بگزیر بشویم ولی باز بگمیون هر روز قدری از انتخابات خوانده میشود قدری هم از وقت مجلس صرف کار دیگری میشود از این جهه بندۀ مذالمه باشند که غیراز انتخابات چیزی دیگر مطرح و جزء دستور شود.

لایب رئیس - همینطور است که میفرمائید ولی رایورتی که از کمیون برگشته بود همین ۳ ماده بود که امروزه مذاکره شد معلوم است بعد از این که هر چهارز کمیون بر سر مطرح شود میشود و از سایر مطالب مقصد داشته میشود.

آقا هیرزا احمد - بندۀ این عرض را که میگنم مکرر یادآوری شده است و تحال اثری از آن ظاهر نشده است قانون شرکتها است که بهترین قانون بود که مبغواهه وضع بشود برای این مملکت خلیلی فایده داشت و شور اول آن شده است و باشندگه دوره ما نزدیک باختتام است رفته است بگمیون و هنوز برگشته است حالا اگر از کمیون برگشته است که در جلسه بعد از این جلسه فرار بدهند که باید مجلس و اگر بر نگشته است خوبست آقای مخبر کمیون بیان فرمایند که چرا برگردند و در سیاه چال افتاده است.

حاج شیخعلی خراسانی - امورات مشروطه شخصیت بر نیدارد امورات مشروطه تهدید بر نیدارد آن روزیکه بندۀ تنها بود در مقابل استبداد استادم و داخل مشروطه شدم و دل از جان شتم و با استبداد مقابله کردم و نترسیدم تا اینکه یکنفر شارلاتانی باید بیشهاد بگند آدم بفرست و مرا تهدید بگند که تو چرا در کمیون بودجه مخالفت نمودی و مخارج تحصیل و مسافرت میگذرد من از فلان فرقه هست (گفتند) مرا رد کردن اینکه شد ایشان که بدون رجوع کمیون مبتکرات میگذرد اینطور نیست (و چنین و چنان میگنم این نیز متروکت بپرسید ما نیغورد بندۀ مخالفت با تصویب این وجہ).

دکتر علی خان - گمان میگنم شبهه تاشد در اینکه این مملکت یک اندازه باشگاه تعصیل گردد محتاج است و سابق هم در مجلس رأی دادیم که سی نفر شاگرد برود در اروبا تعصیل بگند و بندۀ نیدانم که اگر ۳۱ نفر بشود چه ضرر خواهد داشت و جهه این هم ضدیت با (۳۱) نفر بودن چیز و در صورتیکه این شخص هم برود تکمیل تعصیلات خودش را بگند چه ضرر دارد که از از مرف دولت یک معاونتی با او بشود گمان میگنم که این قدر ضدیت فایده نداشته باشد و ضرری بر آن نمربت نیست مخصوصاً کاین شخص دولت بشود بندۀ گمان میگنم که این شخص لایق است و سزاوار است که این وجه تصویب بشود که برود تعصیل شد را بگند و گمان میگنم تعصیل هم تمهید میشود که بعد از انام تعصیل مستخدم دولت بشود بندۀ گمان میگنم که این شخص خلیلی زحمات کشیده براز این که خلیلی زحمات کشیده است و تعصیل او زود تمام خواهد شد و حسابت آقایان رأی میدهند که امروز این مسئله بگذرد.

لایب رئیس - گمان میگنم مذاکرات کافی است.

ارباب کیمکن - آن لایحه وزارت معارف که خوانده شد و عنوان داشت هم هنوان آمریکا هم اروبا بندۀ مبغواهه بدانم که بکجا میزد چون نمیشود در دوچار رفت خواستم بدانم.

لایب رئیس - لایحه وزارت معارف دو مرتبه خوانده میشود. (لایحه مزبور در شانی قرائت شد)

ارباب کیمکن - آن عرض که بندۀ کردم در عنوان بود نه در ماده در صورتیکه در ماده اینطور نوشته شده است دیگر عرضی ندارم.

لایب رئیس - گمان میگنم مذاکرات کافی باشد رأی میگیریم در رایورت کمیون بودجه که ششصد تومان سالیانه مخارج تعصیل مترجم نظام را در آمریک رکرد، است هر یک از آقایان که باشند رایورت موافق دارند ورقه سفید و هر یک که مخالفند و تصویب میگذند مخارج تعصیل و مسافرت مترجم نظام را ورقه آقای خواهند داد (اوراق رأی اخذ و آقای حاج میرزا رضا خان بعده ذیل شماره نمودند ورقه سفید (۹) ورقه آبی (۴۰))

لایب رئیس - با تکریت ۴۰ رأی از ۶۷ نفر نماینده گان تحسیر رایورت کمیون بودجه رشد

میدهم و بنمه این را خلاف قانون میدانم از اینجهه
مجدها بیشنهاد خودم را تقدیم میگنم خواه
قبول شود خواه رد.

ذکاء الملک (میر کمپسیون) درخصوص
اینکه عربستان باید یعنی نهاده باشد البته هر
طور مجلس تصویب بکند اختیار با مجلس شورای
ملی است درخصوص آنکه اگر جهار تا داشته
باشد مذاقانه یا تکمیلی از دست ما میروند و اگر یعنی
داشته باشد یک مذاقیرها میتوانند حفظ بکند بندۀ این
را هم عرضی ندارم عرض پنهانه در اینست که میفرمایند
کمپسیون انتخابات سنا شده است و رأی مجلس را
برای مبارز در این باب میخواستم رد بکنم فرمایشات
آقای بهجت را و عرض میگنم که این قیاس غلطی
است البته مجلس شورای ملی در آراء خود مختار
است در هر وقت هم میتواند یک مطلبی را دریابویل
بکند ولی یک مسئله در مجلس قابل توجه میشود
و میرود بکمپسیون همین لفظ قابل توجه شدن میفهماند
که یعنی چه اگر بنا بود مجلس رائیکه میدهد در
قابل توجه بودن بیشنهادهای رأی فاضی بود دیگر
نمیگفتند قابل توجه شد و نیافرستادند بکمپسیون
و نظر کمپسیون را در موعدی نمیدانند حالاً منی
فرمایند که این امر جزئی است و نبایستی کمپسیون
در اونظر بکند بندۀ اورا نمیدانم ازچه رایه ای است
و این عرض میگنم که اینکه میگوییم بیشنهادی قابل
توجه شد یعنی قابل توجه است و صلاحیت آنرا دارد
که در آن مذاکره بکنیم و بینیم آیا واقعایدیر یه
یا نهایتی بر ممثل اینکه اگر دشده را بکمپسیون دیگر
نبتوانست در آن داخل مذاکره شود و آفای بهجت
بیشنهادیکه کردند یعنی نهاده شود اگر مجلس رد
کرد هبود دیگر کمپسیون حق نداشت که داخل آن
مطلوب شود ولی حالاً کردند نهاده کمپسیون حق دارد
که نظر در آن بکند و بگوید تصویب بارد میگنم زد
کردن کمپسیون هم کدیل نمیشود کم مجلس را
منی هم بگوییم ردمیگنم مجلس بهمان حق خودش
باقی است اگر حلاهم نظرش باخطر کمپسیون تفاوت
داشته باشد و همان رأی سایق خودش را تصدیق
داشته باشد باز هم رأی میدهد که یعنی نهاده
بشد و شاید بیان توضیحاتی که از طرف داده شود
رأی مجلس برگرد و مادامی که رأی قضی دریک
چیزی داده شده است مجلس مختار است که رأی خودش
را بدهد یا بدهد و کمپسیون سنا شده است برقرارش
که سنا بشد و باز همین تفاوت را برقرار کنند که
چیزی را که کمپسیون رد کرد است مجلس شورای
ملی حق دارد که باز در آن نظر بکند فرمایشی
را که فرمودند قیاس است که با این مطلب مناسب
نمادرد و مسئله که قابل توجه میشود یعنی قابل توجه
است باید در آن نظر کرد که به یعنی بایستی فول
بکنم یا بدهد بکنیم این مسئله هم قابل توجه شد و مکسر
لازم شد که کمپسیون انتخابات در اونظر بکند و
همینصور هم شد کمپسیون انتخابات در آن نظر کرد
ماز کرات هم شد کمپسیون انتخابات رأی ندادند
که عربستان یعنی نهاده باشد و اینکه کمپسیون
اکثریت خود را ترجیح داده است بر رأی و اکثریت
مجلس خیر همچو چیزی نیست این در صورتی است
که مجلس رأی قطعی بدهد و هر وقت هم که مجلس

بلکه اگر قابل توجه شد و بکمپسیون رفعت
کمپسیون اصلاح میکند اگر قابل اصلاح است هر
چیزیکه اینجا قابل توجه نشود و بعد از آنکه
آن بیشنهاد بندۀ اینکه میتواند حفظ بکند بندۀ اینست درست
که بروند بکمپسیون برای اینکه حفظ بندۀ اینست درست
و مرتب شود بدینه است اگر بیشنهادهایی که
قابل توجه میشود در مجلس شورای ملی کمپسیون
نیتوانند آنرا رد بکند اینکه بیشنهادهایی که بیشنهاد
شده باشد مجلس و بعد در مجلس در آن شوربند
و بعد در کلکات او مذاکره بشود و بروند بکمپسیون
هیچ کمپسیون حق ندارد که این قانون را رد بکند
این یک چیزی است که فقط باید یکوقتی بیشنهاد
توانسته باشد اینکار را بکند که بیشنهاد یا قانون
مجلس را رد بکند والا اگر بیشنهاد کهر کمپسیون
بتوانند که بیشنهادها را رد بکند رس هر کمپسیون
یک سنایی میشود برای مجلس بندۀ هفدهم اینست
که این مسئله یک مسئله است که باید آن محل اعتماد
قرارداد چالود میشود یک چیزی را که مجلس
شورای ملی باکسرت را داده کرد و بگویند
که اینکه باشند با اینکه دلایل آن را رد بکند
مغایر شوال میگنم که آیا بعد از آنکه بیشنهاد شدو
قابل توجه شد آیا تحقیقاتی از محل کردند خیر از
حکایمکه در آنجا حکومت داشته اند سوال کردند
خیر یک نفعه غایی نظر کردند خیر فقط چیزیکه
در نظر داشتند این بوده است که عدد و کلاه زیاد
نشود عدد و کلاه که زیاد شده است و یکنفری را
هم اکثریت مجلس قبول کرد کمپسیون چهارمین
دلیل رد بکند بعلوه شوستر بذر ناصی و عمره
و فلاحه و جراحی وغیره با توابعشان میدانند چقدر
جمیعت دارد که ما آن هارا یکی بدهیم محروم و لاجیه
که بکمپسیون رجوع شده بود هنوز چیزی نرسیده
ولی حوزه بندۀ اینکه برگشته است خوانده میشود (بتایب
ذیل خوانده شد)

نایاب رفیق - رأی میکریم باین جزو بیشنهاد
کمپسیون که بیشنهاد شده است هر یک از آقایان که
تصویب میکند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)
نایاب رفیق - تصویب شد باید در تمام ماده
که آن در سابق تجزیه و تصویب شد مابقی
رجوع شد بکمپسیون و بعد از آنکه برگشته
جزء آن را بیرون رأی داده و این یک جز عراهم
امروز رأی گرفتیم رأی میکریم هریک از آقایان
که تمام این ماده را تصویب میکند قیام نمایند (اغلب
قیام نمودند)

نایاب رفیق - تصویب شد از مواد دیگری
که بکمپسیون رجوع شده بود هنوز چیزی نرسیده
ولی حوزه بندۀ اینکه برگشته است خوانده میشود
ذیل خوانده شد)

عربستان ۴ نفر - دزفول و توابع ۱ نفر مركب
انتخاییه دزفول شوستر و ناصری و توابع یکنفره مرکز
شوستر محمره فلاجه و جراحی و سایر بیاند این
نفر مرکز محمره بنی طرف و حويزه و ساطنی ۱ نفر
مرکز بنی طرف .

حجاج سید ابراهیم - عرض بندۀ اینست که
در غالب این مواد مذاکره خلیل شده است گمان
میگم باضيق وقت خوبست رأی بکریم
بهجهت - یکمرتبه بخواسته (مجدداً جدول فوق
بنقضای آمای بهجهت شد).

بهجهت - خلیل اینجا تعجب میشود که چرا
اینکوهه سائل بدون هیچ تعمیقی میکنند مثل اینکه
بنده یک بیشنهادی کرد بود دریاب حوزه بندۀ
جزء و علیحده کرد بودم بسیار سلوك شرقی و غربی و
سایر نقاطهه، عربستان را دو خلیل مفصل و مشروح
نوشته شده بود و در اینجا خوانده شد و قابل توجه
شده همچو اینجا قید نشده است در صورتیکه
چنانچه عرض کرد آرزو اکثریت مجلس رأی
داد و این یک مطلبی است که من بعد هم باید معلوم
شود که بیشنهادهای مجلس را کمپسیون میتوانند
بکند یا ممکن نیست بنده کمان میگنم هیچ وقت
بیشنهادهای مجلس را کمپسیون نمیتوانند را بکند

آذربایجان هشتصد هزار تومان است از اینقدر باید آذربایجان را متابلاً اصفهان تصور کرد بهجهت اینکه میزان مالیات‌هم یک تقریبی است و یک میزانی است از برای بدست آوردن جمیعت از این حیث که تصور میکنیم میبینیم که باصفتها باز نسبت به آذربایجان کم داده شده است پس باین نظریات یک غرض کسردم هنوز سایر ولایات و ایالات کم داده شد است و اگر بخواهیم عده نمایندگان آذربایجان را از آنچه که باو داده شده است زیاد بگیریم مجبوریم که عده نمایندگان سایر ولایات را هم اضافه بر آن چزیزیکه باانها داده شده است بنماییم و بنده اساساً نظرم بایست که زیاده بر این داخل این مذاکرات نشویم که نمایندگان را بیش از این زیاد بگیریم حالا اگرچه تهدیل واقعی نیست بفارس و اصفهان نسبت آذربایجان که بسنجم کم داده شده است و همچنین بخراسان لکن یک تهدیل تقریبی شده است و هیچ نباید زیاد بر آن و کبار به محض مطلع داد.

بابیل رئیس - کمان میکنم‌دا کرات کافیست
و لازم است فسمت دوم از ماده ۵ نظامنامه داخلی
رای تذکر خاطر آفایان خوانده‌شود حالمیخوانند
وجه بفرمائید (بمارارت ذبل خوانده‌شد)
در شور ثانوی در خصوص هر یک از مواد و
صلحات راجه‌را آن گرفته می‌شود بعد از این ترتیبات
که رأی قطعی در کلیه لایحه داده می‌شود ولی قبل
از دادن این رأی هر یک از نماینده‌گان حق دارد
لاحظاتی که در رد یا قبول لایحه دارد اظهار نماید
ذایب رئیس - حالا اگر بخواهیم داخل
مذاکره جزئیات این پژوهیم نمی‌شود در کلیات این
لایحه اگر هر یک از آفایان ملاحظه دارند می‌توانند
فرماینند آفای محمد هاشم می‌زا فرمایشی دارید
نه مانند

محمد هاشم عیرزا - اول خوبست تکلیف
نده را مین بکنند که کلیات این لایحه چه چیز است
نوقت عراپش خود مردا بکنم .

نایب رئیس - کلیات این قانون معلوم است
اگر و در انتخابات جمع و فرد و امتأ آنست .

حاج شیخعلی — این ماده که در نظام اسلامی رانده شد راجع بنشور کی یک لایحه قانونیست که این ماده از یک قانونی محسوب می‌شود زکی و وقتی مبینود که بخواهیم در کلیات مجموع ون انتخابات مذکوره بگذیم،

محمد علی همیز ۱-۱ در این اصوات آهای
اسانی قبول شد دیگر بندۀ عرضی ندارم.

فاماير زا محمد - معنی از کلایات این نیستکه
چیزی خارج از مواد گفته شود کلی هر چیزی

محاجرات و مواد امت و فقی که اکنی می‌تواند
مخالفت یکنند فرضیاً بایک قانونی آنوقت دو
سه ماده از او را مشتمارد و میکوشید ترتیب
جع شده است از اینماده‌گلی را رد یکنده البته
اگرچه در کلیات مذاکره در جزئیات و معادلات
کمی از جزئیات اینقانون آذریابغان و هرمان است
مججهشت قم و کاشان وغیره .

فایپر فلیس - معمودم از خواندن آن ماده
ناتمام این بود که دو فقره بیشنهاد شده بود و
شنبود جون راجح بجزئیات بود حالا اگر
مشی در کلیات دارنه در موقعی که بکله قانون

که عدد آنرا من توانستم ضبط کنم و در آذربایجان
من دیگر قریب شاری نکردم و الا بعضی از قضایات
است که واقعاً نباید شهر است آنها را هم تنشیم
مثل سردد و بایسج که محمد خان آنجو نشانه
است و غیره که نقوص زیاد دارد تا بررسی بشود و
که اینها قضایات بزرگی هستند و جون جنب شهر
واقع شده اند افتخاری با آنها نشده یکی هم ما کو و
خوی است که خلیلی کم است علی التخصوص کے سلام اس
را هم ملحق کرده اند که انصاف نسبت که یک نایابند
با آنها داده شود و یکی هم از دیل و مشکی خالی
است و اطراف آنها از قبیل نمیں و غیره که آنها
را هم یکی کردند با آنهاهم یک نایابند داده شده خلیلی
کم است بنده بیشنها داده اند کرده ام و یکی یکی علاوه
در ضمن شور کنیات و از مجلس رای میخواهم حالا
یا رد میکنند یا قبول خودشان میدانند .
حاج شیخ اسدالله - آنچه مذاکره شد
درین عده نقوص و لایات واللات اینها توانم آنها
روی یک دلائل صحیحه یزدیرفه میشود نه از روی کلمه
بنده خودم هم از اعضای کمیسیون هستم خلبانی
دقت میکنند آنچه بنظر شان از روی حق و حقیقت
نه از روی خردائی و هم چند در مجلس هم بینظیر
است نظر بنده نقوص نداشتند بنده نیکیگریم فلاجنا
زیاد است و باید کم بشود فلاجنا کم است زیاد بشود
نه آقایان همی دانند که بنده در این خصوص اگر
حرف زده باشم یک فقره بود آن هم راجع بگیلان
آن هم بینی و بین الله جون آنند که برای آنها معین
شده بود کم میدانستم حرف زدم حالا نسبت
با آذربایجان جون شور موادش گذشت و حالا سور
کلی است مجبور هستم که حرف بزنم یعنی بعد از
آنکه بتصدیق کمیسیون و مجلس شانزده نفر علاوه
شده دیگر این نیکنگاری دینی وجودان و دیانت بنده
نیکنگار بنده آن واقعیات را که بیش خودم است
اطهار نکنم و ناجارم آن اطلاعات خودم را عرض
کنم و معلوم است که مجلس را نبینتوانم مجبور کنم
و ذوزدهم ندادم که محا - دادنها - کن -

است و بطور تحقیق عده نقوص مملکت هنوز معلوم نیست بنده شخصاً عقیده بکثرت نمایندگان ندارم و عقیده ام اینسته که باید از صویست نفر علاوه شود و لی بعد از آنکه کمپیوین نظریات خودش را کرد و احساسات مجلس شورای ملی چنین معلوم شد که عده نمایندگان پیش و لایات و ایالات دیگر سنجیده شود نماینده با نهاد کم داده شد مدت از این جهت یک نفر بشیاز و یک نفر بکران و چند نفر بطره ان افزوده بنده عقیده ام اینسته که این اضافه که داده شده است بولايات و ایالات ه است از این نقطه نظر است که بازدید از این جهت این کم داده شده حالا باید زیاد شود یا بولايات دیگر افزوده شود اگر هر آنچه میدانستیم که ۱۹ نفر یا بیست و یک نفر با نماینده ملل متنعه و ایالات که نیز از آنها میباشد

نماینده‌گان دولت هم در این بود و نظر کمیسیون و مجلس هم در این بود که نماینده‌گان زود انتخاب شوند و زودبیاند و مجلس زود افتتاح شود و بینه

هم تصدیق میکنیم اما بعداز آنکه ابن طیفه آخر اینقانون برداشته شد و ابن نقشه بکلی بهم خورد آنوقت بنده میگویم که نمایندگان ایران کم است بجهت اینکه نقوس ایران زیاد است یعنی درصورتی که بهر صد هزار نفر حق یکندناینده داده شود بنده یقیناً و جدا میدانم که کم است یعنی بنده عده نقوس ایران را از صد و سی و شش صد هزار نفر بیشتر اظهار میشود اضافه داده شوند این آنچه

میدان حالا بنده در عددش نظر ندارم و شاید در عددش اشتباہی بگویم یا نججهت از عددش صرف نظر نظر میکنم حالا مثل میزتم بتفاوتیکه کم داده شده است که تم را است که و دلار زیر

نفر و آذربایجان ۲۰ نفر باز میبینم که بفارس ۱۳ نفر و آذربایجان ۷ نفر داده شده است و
خوبی کام است و از قضایای اتفاقیه چون از نهادنگان
آذربایجان بشده تنهای در کمپیوین بود دیگر قریب
شاری را صحیح نماستم و معالات شاری بنا
گذاشت حالا تبریز را که نوشته اند و آن معالانی
که اطرافش نوشته اند همه مردم میدانند که اینها
معالات است و دارای چهار صد بانصد قریب است

متلا الان برآگوش دو سه معال دیگر فضایل و
قریه ما را پیشمار نیاورده ام بخلاف بعضی جاهاملا
شیداز را که می بینیم اندازه قریه شماری کرده است
اصفهان هزار صد هزار توانی است مالبات تقدی
باصفهان کم داده شده است متلا میزان مالبات اصفهان
را بستجیم بیشتر نیافریده ام باقی مالبات آذربایجان مالبات
اصفهان هزار صد هزار توانی است مالبات تقدی
چمیت اصفهان و مملوکات را بستجیم میبینم که

میغواهیم یک ضایعه را اخذه کرده باشیم حالا چه ضایعه را اخبار بگیریم میگوییم تقسیم میکنیم ملت را بر حسب جمیعت بعوزه هایش که هر کدام فلانقدر جمیعت داشته باشد و الا حقیقتاً تفاوتف نمیکند که شما نیزه یک ملتی را یک عدد زیادتری اینجا و یکمده زیادتری را آجدا انتخاب بگیرند مقصود بندم اینستکه اولاً نمایندگان آذربایجان ۲۱ نفر است یکنفر نماینده کلدانها وارامنه است و یکنفر هم نمایندگان ایلات است و بهر حال آنها هم کلدانها وارامنه و شاهسونها جزء عده آهالی آذربایجان حساب میشوند و اگر آنها بیرون نمایم آنوقت آن انداده که میگویند آذربایجان جمیعت نفوذی داشت پس آذربایجان ۲۱ نفر جمیعت دارد ناینکه اگر قصور هم بگیرد که جمیعت او قدری بیشتر باشد و یکنفر یا دو نفر از آن جمیعتی که فرض میگیرند کم شده باشد این چیز نیست که اسیاب دلغوری میشود که متصور کنیم که یک نفع بزرگی از آذربایجان نبوت شده است که اهیت بدھیم این طور نیست و این ملاحظات نیست که این قانون انتخاباتیکه نوشته شده است تمام مطابق و لقمع است یا اینکه عده نمایندگاییکه به سایر ولایات داده شده است تمام مطابق واقع شده است غیر از آذربایجان هم ممکن است خلیق نقاط که دیگر هم باشد که مفوب شده باشد زیاد تر یا کمتر با آن ها داده باشد ولی کلیه این راه اهیت تدارد که فلان جا زیادتر شده یا کمتر شده است وبالاخره عرض میکنم اگر ممکن بود فیبول گرد کمیسیون قبول میگرد لکن بطوری که عرض کردم چون در مجلس رأی گرفته شد و این راه رأی قطعی است نی شود قبول کرد .

فایپ رئیس — آفای معین الرعایا توپنیچی دارید پنهید .

معین الرعایا — از اظهارات آفای مخر

علوم شد که بندم درخصوص آذربایجان بیشنهادی کردم و حال اینکه بندم در خصوص آذربایجان همچ عرض نکردم و بندم مخصوصاً بهیچوجه در خصوص آذربایجان مخالفت نکنم فقط ایدهوار تا دور آن ایهاصایه صحیحی از آهالی آذربایجان بدست بیاید و از روی عده صحیح بحق خودشان برستند فقط چنانچه دیده بنام اعتبار مجلس نغواستم که مذاکره کنم و چنانچه نمایندگان آذربایجان بخواهند حق دارند من اگر بکند بیشنهاد بنده قوه در خصوص عراق بود که عراق مفوب شده است بیشنهاد کرده که بآنها اضافه شود نه باذربایجان

هشتم و دی — یک چیزی آفای مخیر فرمودند

بنده آن را خلیق تصدیق میکنم فرمودند که بیان کمیسیون براین بود که از ۱۲۰ نفر بالا نزد و بجهة این هیچ حرف زده نشود حالا بندم در خصوص آذربایجان عرض نمیکنم در کلیات عرض میکنم بهرامش خودشان بعنوان آنکه ۱۳۶ نفر شده بآن نظری که ما داشتیم ۱۶ نفر بالا رفته است معلوم است کلاین البته یک نظرات صحیحی شده است بجهة اینکه اگر ناصحیح بود نه کمیسیون قبول میگردد همه مجلس چون بندم میتوانم که همچویم که بحسب ظاهر باشند فرق نمیگیرد منتهی اینستکه بر حسب ظاهر اینستکه گمان میکنم نشود بر این عده افزوده و نتوان این بیشنهاد را کلیه قبول کرد چون در محل رأی قطعی داده شده است و حالا دیگر بعد از آن رأی قطعی نیتوان آنقدر که همچویم شده بود مغایف داشتم میگنم بعد از دادن رأی قطعی نشود بر آنعدد افزوده اینستکه که بون نمایندگان و اما در خصوص اینکه کلیه کم بون نمایندگان یک نقطه یا زیاد بون آنها آنقدرها جای دلغوری نیست بجهت اینکه اگر قطع داشته باشیم که از عده نمایندگان آذربایجان یک تفر شده است و آذربایجان یکنفر معمون است یا فلان ولایت یکنفر مفبون شده است فلاجنا نسبت بخودش یکنفر اضافه شده است اولاً معلوم است که این کار از اول تهدید شده است بجهت اینکه مکرر اینجا اظهار شد که ما یک احصایی صحیحی ندادیم که از روی آن عده اهالی ولایت معلوم باشد تاینکه برخلاف اگر بهشیم یعنی علماء‌المأیبططور کرده باشیم و یک امری را خودمان مأخذ قانونی فرازداده باشیم و یعنی داشته باشیم که فلاجنا صدهزار نفر جمیعت دارد آنوقت ما آنها زیاد یا اسکم داده باشیم اینکار را که نکردم و دیگر خود آفای معین الرعایا هم فرمودند و اینکه از روی آن عده نمایندگان آذربایجان افزودند الا این که در همان جلسه پیشنهاد آفای مخصوصاً بیاناتی فرمودند که آفای شیخعلی آفای مخصوصاً بیاناتی فرمودند که طوری مینمودند مثل این که نقوذ مالیه از روی صمیمت نبوده از نظر دیگری بوده چون بنده هر یک از نمایندگان مجلس شورای ملی را نماینده نهادم ایران مبدانم یعنی و کلای آذربایجان افزودند الا این که در سایر نقاط و چنانچه حقوق فارس عربستان و خراسان و راحظ میگیرند و همان طور هم حقوق آذربایجانی کردستانی لرستانی راهم حفظ میگنند اینستکه بندم دیگر نیغواهی عرض میگنم و عایض خودم ختم میگنم و از سایر نمایندگان آذربایجان هم تفاضلاً درین موقعی آفای هشتودی فرمودند و بندم درین دارم اینکه آنده اند تقسیم کردند عده نمایندگان کازرا میان نقاط مختلفه و میگویند هر صد هزار نفر آنها مثلاً یکنفر انتخاب کنند این برای اینستکه اگر میگفتند تمام نمایندگان ملت ایران را بالسویه انتخاب کنند این هلا امکان بیدا نمیگیرد یعنی اگر میگفتند صدویست یا صد و چهل نفر میغواهیم برای ایران انتخاب کنیم و هر فردی از افراد ملت ایران باید صدویست یا چهل نفر بتویستند این عمل ممکن نیشند یاک اشکال بزرگش این بود که یک نفر آدم نیتوانست صد و چهل نفر آدم بیدا کنند که با عنایت داشته باشد و اگر این ممکن بود آنوقت هیچ نماینده اختصاص بیچور نهاده نداشت حالا بنده عرض میکنم شبهه را خلیق فوی یکنفر یعنی بندم اینستکه از عده نمایندگان آذربایجان یکنفر کم ممکن شده باشد ناینچه تیجه سومی خواهد داشت برای اهالی آذربایجان که ما فرض کنیم این اسیاب دلغوری است و آنوقت بخواهد حق از اینجا تغییر بدهید بالآخره مطابق این قانونیکه حالا گذشت تمام ایران صدویست و شش نفر نماینده خواهد داشت آنوقت اهل عران دردون و فرو نماینده آنها یک اندازه بندم اینستکه اهل جای دیگر درینکه عده دیگران شرکت خواهند داشت این آنقدر همین نیست که بپرورد مثلاً اینجا هیچیه مکرر مذاکره بشود که فلاجنا بواسطه تجارت اهیت دارد یا از جهت بلنیک مهم است و باجهات باید عده نمایندگان آنچه زیاد شود و این دلیل نمیشود تجارت آنها زیاد است چه ربطی دارد باشکه عده نمایندگان آنچه را باید زیاد کرد مگر ناینچه نفر نظرش باین بود که عده تان باید زیاد باشد نمایندگان اینجا میآیند که وضع قانون بگذند برای عموم ملت آنچه اینستکه شود درصورتیکه بعده ناینندگان آذربایجان اضافه شود درسته اینستکه سایر نقاط خواهد شد بندم اینستکه بندم اینستکه کمیسیون را داد بعد عده نمایندگان آذربایجان به ۱۹ نفر نظرش باین بود که در سایر نقاط هم همانطور است که رأی داده شد در کمیسیون و اگر میدانستیم در کمیسیون ما این مطلب را شاید هم بر عده آذربایجان میافزودیم لکن چیزیکه هست

على المجال دا خل مواد این زایور تیکه از کمیسیون
فوائد آمده است نیشوفة طدر کلاباتش دا خل مدا کرمه
میشوم بنا بر این ۱۵ جمادی الثاني ۱۳۲۹ یعنی لایحه
قانونی از طرف هیئت وزراء مجلس آمد و از
مجلس گذشت که آن قانون مشتمل بر ۱۲ ماده بوده
معلوم است این مثل معروف است که احترام امانت از
را پاید متولیش شگاه بدارد اعضاء کمیسیون فوائد
عامة و نمایندگان محترم از اشخاصی بودند که آن
قانون را رأی دادند ماده اول آنقانون مبنیوسید که
خزانهدار کل ممالک معروضه ایران مأمور نظارت
مستقیم و واقعی تمام معاملات مالیاتی و بولی دولت
ایران است و این معاملات شامل اخذ تمام عایدات
از هر قبیل و تقسیل و محاسبات تمام مخارج دولتشی
میباشد و در این ماده اول تقریباً (۶۰) رأی داده
شده است و در ماده ۹ تو شتله است که خزانهدار
کل مکلف است هر نوع صرفه جوئی که مقتضی
یاشد در مصارف و معاملات دولتی بعمل آورد و این یکی
از تکالیف حتمیه است .

اینکه این ۱۳۶ نفر را که تعیین شده است
کمیم والا اگر بخواهیم رسید کمیم باید دوباره
رززه بنده دیگری ترتیب بدیم بنده از تمام
کان محترم میخواهم به برسم که آیا ما وقت
که یک قانون انتخابات جدیدی بنویسیم یا خیر
یک از اینها باید بشود یا اینکه فرست آنرا
بنده عرض میکنم که خیر نداریم پس غیر از این
لا باید صرف نظر کنیم چاره نداریم اگرچه
حالا هم شاید یکقدری تهدی شده باشد و
تغییب شده باشد بنده عرض میکنم که ما کتابخانه
نظرخواهان بر و دستافع خصوصی و یکقدری هم
بومی رادر نظر بگیریم پس هر چه بتوانیم
بیکنیم که قانون انتخابات زودتر بگذرد
و زودتر اعلان انتخابات داده شود بهجهت
هیچکس پوشیده نیست که تا حال حالي
که یک ساعت بدون مجلس باشد و هر دقتیه
افتتاح مجلس تاخیر شود برای این منکت
(گفته صبح است) *

غیر از نیست و آن نظریه که در خصوص اول بود حالاً بود متعلل شد و از نظر معنو شد اگر چه در خصوص نایابندگان آذربایجان و نایابندگان خراسان خوشی کفتگو شد در مجلس بالاخره باین ترتیب رأی داده شد حلاهم اگر خواسته باشیم از روی حسیات حالیه مجلس و فقار کنیم باید فت که برای آذربایجان ه ۲ نفر و از برای خراسان بیست نفر و کیل تینین کیم آنوقت تازه مطابق مشدبا عده سایر نایابندگانی که اخیراً بسایر نقاط داده شده ولی یک چیزی که حالاً بنده را مجبور میکند موقفت این عده کدر مجلس شورای ملی رأی داده شده است اینست که نده میدانم تمام نایابندگانی که اینجا میابند تمام نایابندگان ملت ایران خواهند بود و همان طوری که نایابندگان آذربایجان حفظ حقوق اهالی خراسان را میکنند همان طور حفظ حقوق اهالی خراسان را میکنند و همانطور نایابندگانی که از خراسان انتخاب شوند حفظ حقوق آذربایجانی را خواهند کرد

,

شده

تصویر

<p>۱۴۲۶ خرداد آیمه</p> <p>عده دلایل کمیسیون دلالت اشخاص مخالف بات عده نماینده کان آذربایجان پوسته محله شاهزاده م هاشم میرزا ک در کمیسیون با ۱۹ نفر موافق بود و در مجلس دفاع میکردند و در خارج هم بودند میغیرمودند که عده نفوس آذربایجان ۴ کرورو و دیگر هزار نفر است از قرار تحقیق تا تکه خودشان ک بودند که عده آذربایجان را از ۴ کرورو و دوی هزار نفر کمتر نمیدانستند این بود که عده نماینده آذربایجان را هم موافق تحقیقات ۲۲ نفر معین ک بودند در صورتیکه احتمال داشت ۲۳ نفر بشود که میبینند که یکثقر کم شده است خودش هم مخا است با این ترتیب بنده چنین حس کرده ام و از مجلس انصاف میخواهم در صورتیکه نظرم با بنی نیستکه مجلس با این مخالفت بنده همراهی میینقدر میخواهم بگویم که نوشته شود در روز که پدانتند من گفته ام اگر بنی بگویند که ۲۲ که برای آذربایجان معین کرده بودند بعدی رفت چرا مطالبه آن را نکردید بنده جواب آ یا اکثر حرتفی</p>	<p>ن</p> <p>لی خان دوانده دومیم مذاکره اصحیب سد ماده (د) مجلس در این</p>
---	--

رعيت

رائی گرفته میشود خواهند فرمود حالا ماده دوم از
قانون انتخابات که راجع بکل این حوزه بندی است
خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)
ماده ۲ - تقسیم نایندگان ملت نسبت به جمعیت
تخمینی ولايات از قرار شرح جدولی است که با آخر
این قانون منظم شده است .
بهجهت - بنده هیچ داخل حوزه بندیها نمی
شوم فقط در همین ماده دوم هر ضر میکنم که اینتد
که اینجا معین شده است از روی هر نقطه نظر و
ملحظه که بوده است باید اینجا قید شود اگر
رعایت هر صد هزار نفر یک نفر بوده است باید اینجا
قید شود اگر رعایت محل بوده است باید قید شود
هر ملاحظه که بوده است باید قید شود اولاً —
دل پیغوا که نمیشود و بیش هیچ عاقلی پذیرفته نخواهد
بود یک تقسیم که میشود لابد یک نظری داشته است
یا رعایت عده را کرده است یا نکرده است اگر
رعایت عده را کرده است همانطوری که در شور
دوم در هر صد هزار نفر، بکتفه مذاکره شد انجام

هم قید بکنند که این تقسیمی که شده است مبنایست
تمداد نقوص هر صد هزار نفر یاک نفر بوده است و
اگر آن نظر در بین نبوده است باید آن عبارتی که
وآن نظری که در نظامانه بوده است که (بارعایت
اهمیت محل) آن عبارت اینجا قید شود و اگر
مطلق واگذاریم و به چوچه نکنیم که این تقسیمی
که شده است از روی چه میزان و چه نقطه نظر
بوده است بلکه این تقسیم لغو میشود .
ذکاء الملک - اینجا در آ- ماده نوشته شده
است که نسبت بجمعیت اما اینستکه میرفایند باید
نوشته شود نسبت بجمعیت و رعایت اهمیت محل این
را بنده لازم نمیدانم بعثت اینستکه در این حوزه بنده
رعایت اهمیت محل نشده است مگر در طهران
که یک قدری ملاحظه اهمیت محل شده است
بنده عقیده اینستکه این عبارت اضافه شود از برای
یک جمعیت تخمینی و معلوم است که ما نظرمان
در این حوزه بنده یک جمعیت تخمینی است
بعجه اینستکه ما میزانی نداشتیم از برای نظر

محمد‌هاشم میرزا — چون بطوری که آقای مخبر فرمودند عده نقوس ثابت نشده بوده یعنی معلوم نبود و احصائی صحیحی از ولایات در دست نبود باستعجمه هردو ملاحظه شده است هم تا یکدربه رعایت جمیعت تهدیتی ولایات وایالات نشده هم رعایت اهمیت محل درایانصورت بعقیده بنده باید هردو مسئله قید شود

حاج سید ابراهیم — بنده یک عبارتی را پیشنهاد کرده بودم که از فرار تخدین عده نقوس ولایات به عنوان منظم است داده شد و این قید که به آخرین قانون اسلامی مخالفة شود برای خواسته دارد و آن اینستکه اگر یک جائی صد هزار نفر نقوس داشته باشد و به آن خن یکنفر نمایندم داده نشده باشد یعنی از قلم افتاده باشد یا بواسطه نداشتن احصائی ندانسته نداده ام موافق این ترتیب می‌تواند تضامنی حق خودش را بکند **نایب رئیس** — عجلاتاً چون موقع تنفس است

شده بود میخواستند پفرماید . پفرماید ه آفامیرزا احمد - دونبست اینجا داده شد که بنده لازم بدانم دونبست را درود کنم این مخالفتی که از طرف ماها شد به درود راجح ماین بود که میخواهند این اشیاء را از این شخص بگیرند نه مخالفت ما از این جهت بود و هر چند نیکتم که رأی دادم و هر چند هم نیکتم که رأی ندادم که آنای حاج هر اعمالات دلیل داد کردن ما را گفتند و فرمودند که میخواهند رد کنند بهانه خزانه دار کل راقرار میدهند هیچ رد نمیکنمن نظر ما فقط بهمان قانون ۲۳ جوزا است و بهش ذکر شد و آنکه آقای حاج سید ابراهیم فرمودند که نسبت بخارجه این ملاحظات نیست و نسبت بداخله است خبر فقط همان مقصود قانون ۲۴ جوزا است و الان هم که رأی داده شد که مذاکره شود برخلاف قانون بوده و این مذاکره راهنم قانونی نیایم .

آقای عز الممالک - بنده مقصودم بکسی بود بنده هر چند کرد اگر کسی مخالفت بگذارد بامداد این لایحه مخالفت بگذار و لا اتفیده آقایان این است که این لایحه مخالف قانون ۲۳ جوزا است که بنده عقیده ام این است که موافق است و این را اکثربت مجلس قطع میگذرد هیچ دلیل ندارد که اصل لایسه را رد کند .

نایاب و فیض - ماده العاقبه از طرف آقای مساوات رسیده خوانده میشود (پیاره ذیل خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم که ماده ذیل را باین اتفاقی اضافه نمایند - هر گاه بعد از انتقضای مدت کترات معلوم شود که از این معنی فوق العاده در خارج به موجود نموده که سالها معدن را مسلوب - المتفقه کرده باشد صاحب اختیار باید از همه خسارت دولت برآمده معادل آن بدولت بیردازد .

آقا سید محمد رضاي مساوات - چون از قراری که تحقق شده این خاک بیش ازیزی مقدار مصرف مینی ۱۰ هزار تن معرف ندارد که ۱۲ هزار تن در انگلیس مصرف میشود - ۳ هزار تن در هند ولی میشود هم ساله در معدن ملیخ گزافی ابیار کرد و اگر کسی که ستاجر است نخواهد که ابیار کند و تا به سال دیگر در خارج به بروشد معدن دولت را مهمل نماید و همچنین تاییست سال العاصل بنده لازم دانستم که این پیشنهاد را بکنم که یک ضرر کلی بدولت نخورد .

نایاب و فیض - مخبر قبول دارند این پیشنهاد را .

مخبر . به باید پکیسیون .

نایاب و فیض - ۲- فقره رایورت کیسیون بوده هم در دستور داریم (گفتند وقت گذشت)

نایاب و فیض - پس دستور روز یکشنبه ۳ ساعت بزود مانده شور در بقیه نظام انتظام این رایورت کیسیون بوده ام راجح به بجلالیانس . رایورت کیسیون بودجه راجح بضم ایمی خان و فتح الله خان و هیبت قلیخان

. حاج سید ابراهیم . استدعا دارم بفرمائید قبل از حرکت دویس آقایان نایاندگان نزوند دیگر آن که مکرر در باب نوشتجات و اسنادی که از هر شخصی بدست آمده مذاکره شد که کلفدانی از آنها در دست است بنده خواهش دارم تادوره

ملاحظه را کما و کرد ما بتوانیم رد بگشم و مجبور باشیم قبول کنیم خیر ممکن است یک مطلبی را هم او نهایت صرفه جویی را در شرکه باشد آن وقت رد بتوانیم بکشم بهجه اینکه ممکن است و متعمل است که اموال ملاحظه میبیعی نکرده باشد یعنی میگبور نیستم حکماً ملاحظات اور اقبال کنیم خیر خودمان نظریات خودمان را میگشیم و این هیچ مخالفتی ندارد مثل اینکه لایحه را که وزیر پیشنهاد میگذرنویسید باید غلان مقدمه را داشته باشد و این معنی این نیست و اما اینکه این قانون را که باید مراعات بشود یا شود بالتباط مجلس اگر جیباش از آن قانون بر گشته باشد میتواند کیمکده پیشنهاد نماید و آن قانون را نفع کند یا تغیر بندولو بندهم همچویه دارم هر چند میگذرد که صحیح نیست یک قانونی که خودمان نوشته ایم خودمان هم باین زوایه بهم بزیم ملاوه براین بند هم میگشیم که این بکلی مخالف ماده ۱۹ و ۱۸ مصالبات عمومی است که مینویسند تمام اعمال دولتی باید میگزاید باشد اینهم باید باشدو ما این را در هیچ یک از روزانه نمایند و نخواندیم که اهلان شده باشد بندهم نظرم این است که ماده ۲۶ و ۲۷ این دست ۲۲ قبول نمایند اینکه آنکه مخبر میریان بند پیشنهاد نظر خزانه داری حکل را در امور پلیسی بینه مدخلیت نمیدهم و باید فهمید که وظیله خزانه دار کل جیبست بعیده، بنده وظیله او این است که مطلبی را که مجلس تصویب کرد از جیب هایات و مالیه آن نظرات داشته باشد که جیب و میل نشود و هر قرارداد از این حیث نظریات خزانه دار و مطالعه و تصویب مجلس و بربطی به نظریات خزانه دار و وظایف او نماید و آن دار و امور پلیسی بینه نظر خزانه داری میگزاید و این دار و امور پلیسی که صرفه در امور مالیه ماناید در هر امری باید میگزاید و یکی آنکه مال وظایف افراد دادیم صرفه جویی را نمیگزاید از این امری باید این دار و امور پلیسی که صرفه جویی کرده است یا این دار و امور پلیسی که از خارج ملعم کردیم که آن است نهایت آنکه اگر از خارج ملعم کردیم که صرفه جویی نمیگزاید باید از وزارت مالیه سوال و استیصال بنشود والا مجلس و هیئت دولت نمیشود تمام کارهای خودرا باید بگذارند زمین و هشتان رامصروف این بگذند که بهینه وظیله خزانه دار بدل آمده است یا نه دیگر آنکه توقيف امری که حق مجلس است بر رای شخصی خارج از مجلس بعلمه قدم نظر اولیه رای و تصویب مجلس و این خودش برخلاف قانون اساسی است بجهت اینکه مجلس در تمام حقوق و قوانین ادارات دولتی و غیر دولتی حق نظردارد و وزراء مسئول تمام امور مملکت نیستند در زند مجلس و مستخدمین هم مشمول وزراء هستند و تصویبات مجلس موقوف برای احده بیست مجلس نایاب نظرش شخصی باشد مثلاً اول اول معلوم کند که ای قلن همچویه - بطوريکه مرقوم فرموده اند کمپسیون قبول میگذند .

ماده ۷- پیاره ذیل قرائت شد .

ماده ۷- تمام معامالتی که حاجی معین التجار در مدت ده سال در خصوص خاک قرماز کمیبد و فر با هر کس بگذارند باید باطلاع دولت باشد .

مخفی - این ماده ۷ را شمش فرار بدید و ششم راهفتم آنوقت صحیح میشود .

نایاب و فیض - میورد به کیسیون اصلاح میشود .

لسان المحکماء - در این ماده بنده دونظر دارم یکی اینکه تمام اعمال که بعاجی معین التجار مینماید که دولت قادر هر فسخ معماله خواهد بود این مدت در میانه ای میگذرد و فرمان اینکه آقایان اضافی حاج سید ابراهیم منجز شد قانون را بتوانند در مدت فرارداد و جمله دوم را که باطلاع دولت باشد قبل از وقت باطلاع دولت بر سانند والا تعارف است .

معین الرعایا - میخواستم هر چند مقصود از آن ماده نیست که بعد از معامله بنظر دولت برسد مقصود این است که باید در تحقیق تغییر دولت باشد .

نایاب و فیض - آقامیرزا احمد سوه تفاهی بمنظور خزانه دار کل بر ساده و سریع اینجا ارجاع لایحه را دوی ملاحظات خزانه دار کل اظهار بینایندگان نوی مورخه ۱۴ جوزا آنکه آمد در این جا و گذشت و رأی دادند بنده بودم لکن عقیده ام این است که این اشخاص که رأی دادند وزراه کردند مخالفتی با آن ندارد و اگر مخالفتی هم داشته باشد بضرر بعضی است بعضی میگویند تصویب مجلس بدون نظرات خزانه دار کل مخالف است بعضی میگویند مختلف میگذرد و اگر مجلس قاطع خواهد بود واگر مجلس رأی در مختلف یا موافق بدهد تفسیر خواهد بود و هر چند میگشیم که معاملات جاریه و هوابد دولتی را باید خزانه دار کل نظر کنند والا الا در معاملات بهای . و پلیسی دارد چنانچه مخبر بین این کردند که اگر کسی در صد نود و ۹ قبول نماید باز نمیتوان و اگذار باو کرد چرا برای این که بمالحظات و پلیسی ضرردارد از این حیث نظریات دولت مناطق است و تصویب مجلس و بربطی به نظریات خزانه دار و وظایف او نماید و آن دار و امور پلیسی بینه نظر خزانه داری میگزاید و این دار و امور فهمید که وظیله خزانه دار مدخلیت نمیدهم و باید فهمید که وظیله خزانه دار کل جیبست بعیده، بنده وظیله او این است که مطلبی را که مجلس تصویب کرد از جیب هایات و مالیه آن نظرات داشته باشد که جیب و میل نشود و هر قرارداد و امتیازی را که مجلس تصویب کرد آنرا اجرای بگذند و یکی آنکه مال وظایف افراد دادیم صرفه جویی را در امور پلیسی که صرفه جویی کرده است یا این دار و امور پلیسی که از خارج ملعم کردیم که آن است نهایت آنکه اگر از خارج ملعم کردیم که صرفه جویی نمیگزاید باید از وزارت مالیه سوال و استیصال بنشود والا مجلس و هیئت دولت نمیشود تمام کارهای خودرا باید بگذارند زمین و هشتان رامصروف این بگذند که بهینه وظیله خزانه دار بدل آمده است یا نه دیگر آنکه توقيف امری که حق مجلس است بر رای شخصی خارج از مجلس بعلمه قدم نظر اولیه رای و تصویب مجلس و این خودش برخلاف قانون اساسی است بجهت اینکه مجلس در تمام حقوق و قوانین ادارات دولتی و غیر دولتی حق نظردارد و وزراء مسئول تمام امور مملکت نیستند در زند مجلس و مستخدمین هم مشمول وزراء هستند و تصویبات مجلس موقوف برای احده بیست مجلس نایاب نظرش شخصی باشد مثلاً اول اول معلوم کند که ای قلن همچویه - بطوريکه مرقوم فرموده اند کمپسیون قبول میگذند .

محمد هاشم میرزا - اول مذکوره یک قانون جزوی بود بندهم اجازه نخواستم گفتم آقایان مذاکرات خواهند کرد ولی کار بعاجی رسید که مذاکرات آقای حاج سید ابراهیم منجز شد قانون اساسی اینکه آن قانون از مجلس این امداده است آقایان غافل از قانون اساسی بوده اند و گفتند نظر مجلس مقید است نظر یک شخص خارجی ایدانش طور نیست اینها هم که مخالفت کردن مقصودشان این بود جزوی مقصودشان این نبود مقصودشان این بود که قرار گذاشتم معاملاتی همچویه دولت میگذند قبل از اینکه از مجلس بگذرد بنظر او باشد و هبچو نیست که اگر

میکنم از معتبر محترم کمیسیون توضیع پنهان کرده
جهت دارند این شرعاً بایقان شده.

ذکاء العلما معتبر — بله این شرعاً را
کمیسیون فرار داده بود لکن در حققت مجلس
برداشت زیرا یعنی هاد شد که یکشنبه زیاد است در
این خصوص یعنی هاد مغفی شد از قبیل دفع

و خس و غیره مجلس رأی نداد و رجوع شد به
کمیسیون در کمیسیون هم معلوم شد که جوں تجدید انتخاب
در این مملکت کار مشکلی است و میزان ملاحظه و مذاکره کردن

زیاد معلوم شد که تجدید انتخاب ممکن نیست بشود
و اگر هم بشود ممکن است در بعضی از نقاط ایران
محاج شوند با اکثریت نسبی چون میدانشیم که

تجدد انتخابات ممکن است اسباب تأخیر شود یا به که
ازرات سوئی داشته باشد که بالآخر منجر شود
با اینکه نماینده دو رأی در این مجلس بیان نماید
این جهت نسبی قرار دادیم بدون قید بعضی اظهار
نمودند که این شور سیم است مذاکرات کافی است
نایب رئیس — آقایان اغلب میگویند مذاکرات

کافی است رأی میگیریم که مذاکره کافی است یا
خیر آقایان که مذاکرات را کافی میدانند قیام نمایند
(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس — تصویب شد — رأی میگیریم

بماده ۱۵ بطوریکه فراثت شد آقایانیکه تصویب

میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس — با اکثریت تصویب شد ماده

۲۷ بعارت ذیل فراثت شد .

ماده ۳۷ — هرگاه بعضی از انجمن های نظارت

ناظر چه صورت مجلس انتخابات خود را در مدتی
که انجمن مرکزی برای آنها معین کرده باشند
مزبور نظرستاند انجمن مرکزی انتخابات آن حوزه
را خاتمه داده نتیجه را معین میکنند ولی این امر
مانع از حق شکایت رأی دهنده کان آن نقاط
نخواهد بود .

نایب رئیس — مخالف هست (گفتند یکدنه

دیگر خوانده شود) مجدداً ماده ۳۷ فراثت شد

نایب رئیس — رأی میگیریم بماده ۳۷ به

رتیبی که فراثت شد آقایانیکه تصویب میکنند قیام

نمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس — با اکثریت تصویب شد ماده آخر

فصل ۷ ماده العاقیه (بعارت ذیل فراثت گردید .

ماده العاقیه — آخر فصل ۷ ماده ۴ مادام که

متغیرین اهتمار نامه نمایندگی نگرفته اند هرگاه

یکی از ایشان فوت شود یا بقول نمایندگی نمایند

از بقیه متغیرین کسی که نسبتاً حائز اکثریت است

نمایندگی میعنی مشمولی یعنی از دویافت اهتمار نامه

باید مطابق ماده ۵۲ همین قانون عمل شود .

حاج آقا — ماده ۵۲ را بخوانید (بعارت

ذیل فراثت شد .)

ماده ۵۲ — هرگاه یکی از اعضای مجلس شورای

ملی استغفار دهد یا فوت شود اگر بیش از ۳ ماه

پا خر دوره تدبیر نهادی باشد اهل محل بجای اوان انتخاب

خواهند کرد ولی اگر اهل محل معلم باشد اوان انتخاب

زمان اختصار نماینده خود را انتخاب نکردهند مجلس

شورای ملی یکنفر را بوضع نماینده مستعفی یا متوفی

انتخاب میکند

سلیمان میرزا — میرزا علی اکبر خان — آقا مبد
محمد باقر ادیب .

بالجاهه، آقایان حاج آقا — دکتر لقمان .
آقایانیکه بوقت مقرر حاضر نشده اند، دکتر
علی خان دو . ابتدا بالجاهه متین السلطنه ۳۵ دقیقه
بدون اجازه .

نایب رئیس — آقای منتصر السلطان فرمایش
داشته در صورت مجلس .

منتصر السلطان — بنده مخالف نداشم و

اینجا در صورت مجلس نوشته است که مخالف بودم
بنده گفتم که آیا این لایحه بنظر خزانه دار کل رسیده
است یا خیر و این مسئله را از وزارت مالی سوال
کردم مخالف بودم .

نایب رئیس — اصلاح میشود .

میرزا ازادخان — تفاصیل بنده راجع باین
بود که نظریات خزانه دار کل معلوم شود و در
یعنی هاد نوشته بودم آن لایحه صورت داده شود به

هیئت وزراء که بعد از رسیدن بنظر خزانه دار کل مجدد
به مجلس بیان کامل با موافق در این اظهار باشند

و ممانعت نفرمایند و محتاج به وائی گرفتن مبنی باشد

و از هر چیزی مهم تر است از مقام منع نیابت

و ریاست نهاد میکنم مقر فرمایند از جان مجلس شورای

ملی تعیید نمایم بیشتر وزراه بشود استادون نوشتیات

و تلکرافاتیکه در خصوص ممیت با مصروفین و بیلیکی

بسیار آمد چنانکه در مجلس قریب بااتفاق رأی داده
شبی مجلس بیان شوند اشخاصیکه باعث تمام این

آورده شده اند هلت دیگر اصرار بنده این است

که در روزنامه خوانم که نوشته است در خصوص

دھوت شاه مخلوع بر ایران . تفربیا در این مواضی

کافنی از حبیب ارشد الدوله بامضی و کل مجلس

در آمدہ است و همان روزنامه وابن جنه از نگارش

او را خدمت حضرت رئیس مجلس هم اراده داد و

اگر روزنامه رانخوانه بودم روی تریبون باین اصرار

نمیگفت بوزیر اعظم تاکید فرمایند زیادی در

استاد را مجلس بفراغ نموده تاکیدی را بفرمایند

مطالب مهمه از وزراء اقدامات خودشان را در این مدت

که حاضر شده اقدامات خودشان را در باب حقوق مخالفین

بفرمایند و مذاکرات دیگر آن که خواهش میکنم

این دو ماده قانونی شده در باب حقوق مخالفین

سلطنتی حاليه که بنا بودجه دستور شود جزء دستور

بگذارند .

نایب رئیس — هر دو مطلبیکه ادیب التجار

ایراد کردن واقع قابل اهمیت است و باید باجای

تمام طالبه شود و دوماده ایشان بکمیسیون مبتکران

رجوع شده است .

مجله، یکساعت ۴ ربع از شب گذشته ختم شد

انتقامیه باقی است هرچه استادهست بیاوردند که معلوم
شود خادم ملت کسب و خانه ملت کسب و بجهت این که

امین ملت مجلس است و دولت بتوسط مجلس امین
است این است که استدعا میکنم تمام استادیکه بست
آمده حتی استعفای مفتاح سلطنه خواسته شود

زیرا بزرگوهی امیریکه برای حفظ شرف بروکلا
لازه است رفع بعضی اتهامات است که ود بشود خلی
لازم است (اغلب تصدیق کردن)

ادیب التجار — خوب است آقای نایب رئیس

یک تذکرایی برآقایان نماینده کان بفرمایند که ملاحظه
نظم مجلس را از دست ندهند و مجلس ختم نشده

شریف بپرسد یا مطلع باشند که آیین لایحه بنظر خزانه دار کل رسیده
نماینده کان شبهه در سفره نان دارند و بود دل

فقره میدستند و محتاطات تاکیدات مردانه نام میدانند
و در بایقانون منع احتکار که مکرر بیانش میگذرد

و بکمیسیون برگشته تقاضا میکنم هزو دستورهای
که برای آیین چلو گیری کامل از معتبرین بی انصاف
بشد مسئله دیگر ما هم که کمان میکنم آقایان

نماینده کان کاملاً با موافق در این اظهار باشند
و ممانعت نفرمایند و محتاج به وائی گرفتن مبنی باشد

و از هر چیزی مهم تر است از مقام منع نیابت
و راست نهاد میکنم مقر فرمایند از جان مجلس شورای

ملی تعیید نمایم بیشتر وزراه بشود استادون فوری

استاد را مجلس بفراغ نموده تاکیدی در بایقانون
که حاضر شده اقدامات خودشان را در این مدت

بفرمایند و مذاکرات دیگر آن که خواهش میکنم
این دو ماده قانونی شده در باب حقوق مخالفین

سلطنتی حاليه که بنا بودجه دستور شود جزء دستور

بگذارند .

نایب رئیس — هر دو مطلبیکه ادیب التجار

ایراد کردن واقع قابل اهمیت است و باید باجای

تمام طالبه شود و دوماده ایشان بکمیسیون مبتکران

رجوع شده است .

مجله، یکساعت ۴ ربع از شب گذشته ختم شد

جلسه ۳۱۱ صورت مشروح روز یکشنبه ۲۸ شهر شوال ۱۳۶۹

میلس دو ساعت و نیم قبل از غروب در تحت

و باست آقای میرزا امر تدقیق قلیخان نایب رئیس تشکیل

گردید صورت مجلس روز شنبه ۲۷ را آقای میرزا

ابراهیم خان قرأت نمودند — غائبین جلسه قبل

غائبین بدون اجازه؛ آقایان حاج و کلیل الراویا